

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

KAMU KURUMLARININ ÇOCUK KORUMA İLE İLGİLİ SORUMLULUKLARI VE PAYDAŞ KURUMLARLA İŞ BİRLİĞİ

WEglobal

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
GİRİŞ	4
KAMU KURUMLARININ ÇOCUK KORUMA İLE İLGİLİ SORUMLULUKLARI VE KOORDİNASYON	5
Merkezî Koordinasyon	7
İllerde Koordinasyon	8
İÇİŞLERİ BAKANLIğI İLE İŞ BİRLİğİ KONULARI.....	10
Kolluk Kuvvetleri ile İş Birliği Konuları	10
Göç İdaresi Başkanlığı ile İş Birliği Konuları.....	13
İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü ile İş Birliği Konuları	14
MİLLÎ EğİTİM BAKANLIğI İLE İŞ BİRLİğİ KONULARI.....	15
SAğLIK BAKANLIğI İLE İŞ BİRLİğİ KONULARI	17
GENÇLİK VE SPOR BAKANLIğI İLE İŞ BİRLİğİ KONULARI	18
SİVİL TOPLUM KURUŞLARI İLE İŞ BİRLİğİ KONULARI.....	19
İŞ BİRLİğİ VE KOORDİNASYON SÜRECİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR.....	21
NELER ÖğRENDİK?.....	23
SORULAR.....	25
KAYNAKLAR.....	31

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Öğrenme Çıktıları

Katılımcı meslek elemanlarının, program sonunda aşağıda belirtilen bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazanmış olması beklenir.

- * **Bilgi (Kuramsal ve/veya olgusal bilgi olarak tanımlanmıştır.)**
 - i. Çocuklara yönelik hizmet veren kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin temel bilgileri bilir ve açıklar.
 - ii. Kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin uygulama temeli de dahil olmak üzere hak, sorumluluk ve yükümlülüklerini bilir.
- * **Beceriler (Bilişsel ve/veya uygulama becerileri olarak tanımlanmıştır.)**
 - i. Kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin uygulamalı olarak yorum ve analiz yapma becerisi kazanılır.
- * **Yetkinlikler**
 - i. Alana Özgü Yetkinlik
 - ii. Öğrenme Yetkinliği
 - iii. Sorumluluk Alabilme
- * **Bunlara ek olarak katılımcıların aşağıda yer alan bilgi, beceri ve tutumları kazanmış olmaları beklenir:**
 - i. Hatırlama (Kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin uygulamanın esaslarını ve yöntemini tanımlayabilir.)
 - ii. Anlama (Kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin uygulama sitemini ilişkilendirebilir, karşılaştırabilir.)
 - iii. Uygulama (Kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin uygulamalarını vaka bazlı yürütebilir, neden-sonuç ilişkilerini ön görebilir.)
 - iv. Analiz etme (Kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin uygulamanın esaslarını, uygulama yöntemi ve sitemini kategorize edebilir, uygulamalar arasında bağlantı kurabilir.)
 - v. Değerlendirme (Kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin uygulamaları planlayabilir ve değerlendirebilir.)
 - vi. Oluşturma (Kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin hizmetlerini mevzut doğrultusunda yönetebilir ve yönlendirebilir.)

3

Anahtar Sözcükler

Çocuk Koruma, İş Birliği, Koordinasyon, Paydaş Kurum

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

GİRİŞ

Bu dersin amacı, kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hakkında temel düzeyde bilgi alt yapısının oluşturulmasıdır. Bu kapsamda, çocuk koruma ve refah sistemi içerisinde kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumlulukları ve paydaş kurumlarla iş birliği hususlarına ilişkin uygulama esasları ve yöntemi ele alınmıştır.

Çocukların refahını ve korunmasını sağlamakla yükümlü olan tüm kurum ve kuruluşlar, etkili ve sürdürülebilir çalışmalar için çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarına yönelik koordineli olarak çalışmalıdır. Bu hususta, çocuk koruma alanında çalışan tüm kurumlar, birbirlerinin sunduğu hizmetleri bilmeli ve takip etmelidir; iş birliğini artırmak ve iyileştirmek için çalışmalıdır. Bu amaç ve kapsamda, ilk olarak kamu kurumlarının çocuk koruma ile ilgili sorumluluklarına yer verilmiş, koruyucu ve önleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (ASHB) bünyesinde olan koordinasyona dikkat çekilerek bu bağlamda oluşturulan Merkezî, İl ve İlçe Koordinasyon Kurullarına alt başlıklar halinde yer verilmiştir.

Çocuk koruma alanında rol ve sorumluluk üstlenen başlıca kurumlar arasında; Adalet Bakanlığı (Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlükleri, Denetimli Serbestlik Müdürlükleri, Baro ve Mahkemeler, Ceza ve İnfaz Kurumları), İçişleri Bakanlığı (İl Emniyet Müdürlüğü, İl Jandarma Komutanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, İl Göç İdaresi Müdürlükleri, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü), Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı (İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Okullar, Hayat Boyu Öğrenme Kurumları), Gençlik ve Spor Bakanlığı (Gençlik Merkezleri), Sağlık Bakanlığı (İl Sağlık Müdürlüğü, Çocuk İzlem Merkezî, AMATEM, ÇEMATEM), Sivil Toplum Kuruluşları ve yerel yönetimler yer almaktadır.

Bu amaç ve kapsamda, bu ders ile çocuk koruma alanında önemli paydaşlardan olan İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Sivil Toplum Kuruluşları ile iş birliği konuları beş ana başlıkta ele alınmış, iş birliği ve koordinasyon sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlara yer verilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

KAMU KURUMLARININ ÇOCUK KORUMA İLE İLGİLİ SORUMLULUKLARI VE KOORDİNASYON

Farklı görev ve sorumlulukları olan kurumların iş birliği ve koordinasyon hâlinde çalışabilmesi için öncelikle diğer kurum ve kuruluşların işleyişini ve işlevini bilmesi önemlidir. Bu nedenle, toplumun gereksinimlerinin ortaya konulması ve çözüm önerileri geliştirilebilmesi açısından, sürecin başında iletişim kurabilmek, sorumluluk ve görevleri tanımak ve tanıtmak iş birliğinin sağlıklı gelişebilmesi için önemli olan ilk adımdır. İkinci adım, iş birliği gerektiren sorun veya vakada gerekli kaynakların ve iş birliği ortaklarının belirlenmesidir. Bu aşamada, birlikte çalışılan tüm paydaşların bir rol üstlenmesi gerekemeyebileceğinin bilincinde olunması da önemlidir. Çünkü sürece gerçek bir katkıda bulunabilecek konumda olmayan ve/veya gerekli kaynakları olmayan kurumlarla iş birliğine gidilmesi, çalışmaların aksamasına ve motivasyonun yitirilmesine de neden olabilmektedir.

Tüm iş birliği alanlarında olduğu gibi çocuk koruma alanında yapılacak iş birlikleri de aynı özveriyle yürütülmelidir. Çocuk koruma alanında, bütüncül bir bakış açısıyla çocuğun değerlendirilmesi, farklı kurum ve kuruluşların iş birliğinde ve ekip çalışması ile çocuğa yönelik hizmetlerin sağlanması gerekmektedir. Çocuklara ve ailelere yönelik çalışan kurumlar, çocukların korunması konusunda önemli bir rol üstlenmektedir. Çocukların korunmasına yönelik her kurumun ayrı görev ve sorumluluklarının olmasının yanı sıra kurumlar arasında sorumluluk paylaşımını gerektiren çok boyutlu çalışmalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Çocukların refahını ve korunmasını sağlamakla yükümlü olan kurumlar, etkili ve sürdürülebilir çalışmalar için çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarına yönelik koordineli olarak çalışmalıdır. Bu hususta, çocuk koruma alanında çalışan kurumlar, birbirlerinin sunduğu hizmetleri takip ederek iş birliğini artırmak ve iyileştirmek için çalışmalıdır.

İş birliği ve koordinasyona mevzuatta da birçok maddede yer verilerek konunun önemi vurgulanmıştır. 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nda iş birliği ve koordinasyona ilişkin **“Sosyal hizmetler alanında faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliği tesis edilerek güç birliği sağlanır ve mevcut kaynaklara en verimli şekilde işlerlik kazandırılır”** hükmü amirdir. Çocuk Koruma Kanunu'nun 4. maddesinde belirtilen temel ilkelerden birisi çocuğun, ailesinin, ilgililerin, kamu kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının iş birliği içinde çalışmalarınıdır. Bu kapsamda, çocukla ilgili kararların uygulanmasında veya çocuğun kapasitesinin araştırılması konusunda, görevli adli merciler tarafından belirlenen uzmanları da içerecek biçimde, ilgili kurum ve kuruluş yetkilileri ile çocuk hakkındaki kararın amaca ulaşmasının sağlanmasında iş birliği yapılması önemlidir. Bu doğrultuda, çocuk koruma alanında iş birliği yapılan başlıca kurumlar Şekil 1'de yer almaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 1. Çocuk Koruma Alanında İş Birliği Yapılan Kurum ve Kuruluşlar

Çocuk koruma alanında yer alacak kurumlar 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda aşağıdaki gibi belirtilerek uygulamanın genel çerçevesi oluşturulmuştur. Buna göre;

- Çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı; çocuğun anası, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve Cumhuriyet Savcısının istemi üzerine veya re'sen çocuk hâkimi tarafından alınabilir.
- Çocuklarla ilgili kolluk görevi, öncelikle kolluğun çocuk birimleri tarafından yerine getirilir.
- Kolluğun çocuk birimi, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocuklar hakkında işleme başladığında durumu, çocuğun veli veya vasisine veya çocuğun bakımını üstlenen kimseye, baroya ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına, çocuk resmî bir kurumda kalıyorsa ayrıca kurum temsilcisine bildirir. Ancak, çocuğu suça azmettirdiğinden veya istismar ettiğinden şüphelenilen yakınlarına bilgi verilmez.

Ayrıca 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu, Koruyucu ve Destekleyici Tedbirlere yönelik kamu kurum ve kuruluşlarının sorumluluklarını Şekil 2'de görüldüğü üzere belirlemektedir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 2. Koruyucu ve Destekleyici Tedbirlerden Sorumlu Kurumlar

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının uygulanması, ilgili kurumlar arasındaki iş birliği ve koordinasyonu gerektirmektedir. **Bu tedbirlerin yerine getirilmesinde, koordinasyonun Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca sağlanacağı, Çocuk Koruma Kanunu'na Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik ile hükme bağlanmıştır. Bu bağlamda Merkezî, İl ve İlçe Koordinasyon Kurulları oluşturulmuştur.** Bu kurulların temel amacı çocuk koruma alanında risk haritalarının oluşturulması, belirlenen risklere ilişkin çalışmaların yapılması yoluyla erken müdahalelerin geliştirilmesi ve çocuğa yönelik ihmal ya da istismar gerçekleşmeden çocuğun kendisi, ailesi ve çevresinden kaynaklı sorun ya da gereksinimlerinin kurumlar arası iş birliği ile giderilmesinin sağlanmasıdır.

7

Merkezî Koordinasyon

Çocuk Koruma Kanunu'na Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik'in 19. Maddesi, merkezî koordinasyona ilişkin hükümleri ihtiva etmektedir. Yönetmelik uyarınca, koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumların koordinasyonunun Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca sağlanacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başkanlığında yürütülecek toplantılar; Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müsteşar yardımcıları, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürünün katılımı ile **gerek görülen hâllerde** düzenlenerek gündeme alınan konular görüşülür. İlgili özel veya kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının konulara ilişkin görüşleri alınabileceği gibi temsilcileri de toplantıya çağrılabilir (Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik, 2006).

Toplantının gündemi, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanır ve on beş gün önce toplantıya katılacaklara bildirilir. Tedbir kararlarını uygulamakla görevli kurumlar, uygulamada karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğüne yazılı olarak bildirerek toplantı gündemine alınmasını teklif

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

edebilirler. Toplantıda tavsiye niteliğinde alınan kararlar, tedbir kararlarını uygulamakla görevli kurumlar tarafından değerlendirilerek genelge veya duyuru hâlinde teşkilatlarına bildirilebilir (Çocuk Koruma Kanunu, 2015).

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumlar arasında bağlantı, uyum, düzen sağlama ve eşgüdüm hâlinde; kanunda yazılı tedbirlere işlerlik kazandırmak ve uygulanmasını sağlamak üzere temel ilkeler ve ihtiyaçlar belirlenerek ilgili kurum ve kuruluşlara iletilir, gerekli tedbirlerin alınması sağlanır (Çocuk Koruma Kanunu, 2015). İl ve ilçelerden gelen teklifler ve konuyla ilgili istatistikler Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirilerek koordinasyon toplantısına sunulur. Bu doğrultuda kısa ve uzun vadeli politikalar geliştirilir, yasal ve idari tedbirlere ilişkin teklifler hazırlanır. Kurumların hazırladıkları çalışma ve projeler görüşülerek karara bağlanır.

İllerde Koordinasyon

Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkındaki Yönetmelik'in 20. maddesi, illerde koordinasyon süreçlerinin çerçevesini çizmektedir. İllerde koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumlar arasında bağlantı, uyum, düzen ve eşgüdüm; Vali veya Vali Yardımcısının

başkanlığında, Cumhuriyet Başsavcısı veya görevlendireceği Cumhuriyet Başsavcı Vekili ya da Cumhuriyet Savcısı ile İl Emniyet Müdürü, İl Jandarma Komutanı, İl Millî Eğitim Müdürü, İl Sağlık Müdürü, büyükşehir, il ve merkez ilçe Belediye Başkanları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürü, olmadığı yerlerde Türkiye İş Kurumu İl Müdürü, Gençlik ve Spor İl Müdürü, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri ya da görevlendirecekleri yardımcıları veya vekilleri, Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezî Şube Müdürü ve Baro Temsilcisi marifetiyle yerine getirilir (Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbirlerin Yerine Getirilmesi Amacıyla Kurulan Merkezî, il ve İlçe Koordinasyonların Çalışma, Usul ve Esasları Yönergesi, 2013). **İllerde koordinasyonun sekretarya hizmetleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü tarafından yürütülür. Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumların koordinasyonunu sağlamak amacıyla oluşturulan il koordinasyon toplantıları iki ayda bir olmak üzere yılda altı kez gerçekleştirilir.**

"Gerek görülen hâllerde toplantı düzenlenerek gündeme alınan konular görüşülür. İstekleri hâlinde üniversiteler, Kanunda yazılı tedbir kararlarını almaya yetkili mahkeme hâkimleri ile davet edilen sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de toplantıya katılabilirler. Toplantı gündemi Valinin görüş ve direktifleri ile diğer kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünce hazırlanır. Toplantı gündemi ve günü sekretarya görevini yürüten koordinatör birim tarafından bu kişiler

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

on beş gün önceden bildirilir. Valinin ya da görevlendireceği Vali Yardımcısının tedbir kararının yerine getirilmesinde koordinasyona ilişkin emir ve talepleri ile toplantıda alınan kararlar; ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarca uygulanır" (Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik, 2006).

İllerde valiliklerce;

- Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin eşgüdüm hâlinde yerine getirilmesini sağlamak üzere Kanunda öngörülen tedbir ve hizmetlerin hızlı, etkili, amaca uygun ve verimli yürütülmesi,
- Tedbir kararlarının yerine getirileceği kurumların yapısı ve özellikleri ile tedbir kararlarını uygulayacak kişilerin tespit edilerek mahkemelerin bilgilendirilmesi,
- Kanunun 6 ve 9. maddelerine göre, çocuğun ihbarı ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl ve İlçe Müdürlüklerine teslimi ile başlayan süreçte; çocuğun tedavisi ve sosyal inceleme raporu ile benzeri hizmetlerin yerine getirilmesi için mekân ve personel tahsisi dahil olmak üzere gereken tüm tedbirlerin alınması sağlanır.

- **Çocukların refahını ve korunmasını sağlamakla yükümlü olan tüm kurumlar, etkili ve sürdürülebilir çalışmalar için çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarına yönelik koordineli olarak çalışmalıdır.**
- **2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nda iş birliği ve koordinasyona ilişkin "Sosyal hizmetler alanında faaliyet gösteren kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliği tesis edilerek güç birliği sağlanır ve mevcut kaynaklara en verimli şekilde işlerlik kazandırılır" hükmü amirdir.**
- **5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının uygulanması, ilgili kurumlar arasındaki iş birliği ve koordinasyonu gerektirmektedir. Bu tedbirlerin yerine getirilmesinde koordinasyon, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından sağlanmaktadır.**
- **Tedbir kararlarının koordinasyonu için Merkezî, İl ve İlçe Koordinasyon Kurulları oluşturulmuştur.**
- **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumlar arasında bağlantı, uyum, düzen sağlama ve eşgüdüm hâlinde; kanunda yazılı tedbirlerle işlerlik kazandırmak ve uygulanmasını sağlamak üzere temel ilkeler ve ihtiyaçlar belirlenerek ilgili kurum ve kuruluşlara iletilir, gerekli tedbirlerin alınması sağlanır.**
- **İllerde koordinasyonun sekretarya hizmetleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü tarafından yürütülür.**
- **İl koordinasyon toplantıları iki ayda bir olmak üzere yılda altı kez gerçekleştirilir.**
- **İlçelerde koordinasyon toplantıları aynı hükümler doğrultusunda kaymakamlıkça yerine getirilir.**

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İÇİŞLERİ BAKANLIğI İLE İŞ BİRLİğİ KONULARI

Diğer kurum ve kuruluşlarla olduğu gibi çocuk koruma alanında İçişleri Bakanlığı ile de koordinasyon sağlanması önemlidir. Çocuk koruma alanında İçişleri Bakanlığı ile en çok iş birliği Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı başta olmak üzere kolluk kuvvetleri, Göç İdaresi Başkanlığı, İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü ile yürütölmektedir. Bu bölümde İçişleri Bakanlığına bağlı yürütölen iş birliği konuları alt başlıklar hâlinde ele alınmıştır.

Kolluk Kuvvetleri ile İş Birliği Konuları

Yapılan işlemlerde, çocukların yasal temsilcileri, üçüncü şahıslar ya da kurum ve kuruluşlardan kaynaklanan herhangi bir güçlük ile karşılaşılması hâlinde çocuğun, ilk müdahale ve değerlendirme birimine veya çocuk bakım kuruluşuna teslim edilmesi veya yetkili merci önüne çıkartılması ya da ifadesinin alınması, adli muayene ve benzeri işlemler için çocuğun sevk işlemleri; 5395 sayılı Kanununun 31. maddesinin 5. fıkrası ile 45. maddesinin 2. fıkrası ve 01.06.2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 5. maddesinin 1. fıkrasının (i) bendi gereği kolluk kuvvetleri tarafından sağlanır.

İlk müdahale ve değerlendirme birimlerinde ve çocuk bakım kuruluşlarında korunma ve bakım altında bulunmakla birlikte **kuruluştan izinsiz ayrılan, nerede olduğu tespit edilen, suç mağduru olmadığı belirlenen ve teslim alınmasında direnç veya zorluk olduğu bildirilen çocukların, yasal temsilcilerinden veya bulunduğu yerden alınarak ilgili kuruluşa teslim edilmesinde, güvenlik desteğinin sağlanması hususunda mülki idare amirinden kolluk görevlendirilmesi talep edilebilir.**

Sosyal inceleme süreçlerinde, incelemenin çocuğun ya da personelin can güvenliği açısından risk oluşturduğunun değerlendirilmesi hâlinde, inceleme sürecine eşlik edilerek güvenli ortamın sağlanması hususunda mülki idare amirinden kolluk görevlendirilmesi talep edilebilir. Kolluk kuvvetleri tarafından ilk müdahale ve değerlendirme birimine getirilen çocuklar hakkında, geliş nedenine bakılmaksızın darp-cebir ve bulaşıcı hastalık raporu aranır. Bu belgelere ek olarak, geliş nedenlerine göre çocuklar hakkında aşığıdaki belgeler ayrıca talep edilir:

a. Buluntu olup kimlik tescili bulunmayan çocuklar hakkında;

- Çocuğun buluntu olduğuna dair olay tutanağı, çocuğun ailesinin bulunamadığına dair aile araştırma tutanağı ve isimlendirme tutanağı kolluk tarafından hazırlanır ve Cumhuriyet Savcısının talimatı doğrultusunda işlem tesis edilir.
- Çocuğun parmak izi tespiti yapılır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

b. Terk edilen çocuklar hakkında;

- Çocuğun kimlik tespiti yapılır.
- Çocuğun terk edildiğine dair olay tutanağı ve aile araştırma tutanağı hazırlanır.
- Çocuğun parmak izi tespiti yapılır.

c. Ailesine dönmeyi reddeden çocuklar hakkında;

- Çocuğun kimlik tespiti yapılır.
- Çocuğun ailesine dönmeyi reddettiğine dair olay tutanağı ve çocuğun ailesine ilişkin aile araştırma tutanağı hazırlanır.
- Ailesini terk etmiş çocuğun, suç mağduru olmaması amacı ile yasal temsilcisinin bulunması hâlinde 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 339. maddesinin 4. fıkrası uyarınca çocuk yasal temsilcisine teslim edilir.

d. Suç mağduru çocuklar hakkında;

- Çocuğun bir suçun mağduru olduğunun iddia edilmesi hâlinde, Cumhuriyet Savcılığından yapılacak işlemler hakkında talimat alınır.
- Suç mağduru olduğu tespit edilen çocuğun maruz kaldığı suçun birlikte ikamet ettiği bireyler tarafından işlenmemiş olması ve aileye tesliminin çocuğun menfaatine uygun olduğunun Cumhuriyet Savcılığınca değerlendirilmesi hâlinde, Cumhuriyet Savcısının talimatıyla kolluk tarafından çocuğun yasal temsilcisine teslimi sağlanır.
- Suç mağduru olduğu tespit edilen çocuğun maruz kaldığı suçun birlikte ikamet ettiği bireyler tarafından işlenmiş olması ve/veya çocuğun aileye teslimi durumunda mağduriyetinin devam edebileceğinin Cumhuriyet Savcılığınca değerlendirilmesi hâlinde Cumhuriyet Savcısının talimatıyla kolluk tarafından çocuğun ilk müdahale ve değerlendirme birimine teslimi sağlanır.

e. Suça sürüklenen çocuklar hakkında;

- Çocuğun bir suça sürüklendiğinin belirlenmesi veya iddia edilmesi hâlinde, Cumhuriyet Savcılığından, yapılacak işlemler hakkında talimat alınır.
- Suça sürüklenen çocuğun tutuklanmayarak serbest bırakılması hâlinde, Cumhuriyet Savcısının talimatı da alınarak çocuğun yasal temsilcisine teslimi sağlanır.

f. Refakatsiz çocuklar hakkında;

- Üzerinde pasaport veya kimlik belgesi bulunan ve görünümü yaşı ile tutarlı olan refakatsiz çocuklar hakkında, çocuğun ailesinin bulunamadığına dair aile araştırma tutanağı hazırlanır.
- Üzerinde herhangi bir kimlik, pasaport veya kimliğini gösterir bir belge bulunmayan ya da birden fazla kimlik belgesine veya kimlik kaydına sahip olan çocuk ve/veya kişiler

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

hakkında İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından verilmiş kimlik belgesi ya da kimlik belgesi yerine geçecek resmî yazı ile aile araştırma tutanağı alınır.

- Kimliği olduğu hâlde kimliğinin gerçeğe aykırı bilgi ihtiva ettiğinden şüphe edilen ya da on sekiz yaşın altında olduğunu beyan etmesine rağmen fiziksel görünümünde ve alınan öyküsünde on sekiz yaşından büyük olduğu kanaati oluşan kişiler hakkında, ayrıca 6458 sayılı Kanununun 66. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi uyarınca yaş tespit raporu alınır.
- Kimlik belgesi olmayan veya kimlik belgesi çıkarılıncaya kadar İl Göç İdaresi Müdürlüğü tarafından kimlik belgesi yerine geçecek resmî yazısı bulunmayan refakatsiz çocukların ilk müdahale ve değerlendirme birimince kabulü yapılmaz.

g. Çocuğun ayrıca özel gereksinimi bulunması hâlinde;

- **Çocuğa ait ÇÖZGER (Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu) bulunması ve raporda belirtilen özel gereksinim düzeyinin; özel gereksinimi var (ÖGV), hafif düzeyde ÖGV veya orta düzeyde ÖGV olması hâlinde çocuk, durumuna uygun kuruluşa yerleştirilir.**
- ÇÖZGER bulunması ve raporda belirtilen özel gereksinim düzeyinin ileri düzeyde ÖGV, çok ileri düzeyde ÖGV, belirgin özel gereksinimi vardır (BÖGV) veya özel koşul gereksinimi vardır (ÖKGV) olması durumunda çocuk, öncelikle çocuğun özel gereksinimine uygun olarak, **il müdürlüğünce belirlenen kuruluşa teslim edilir.**
- **ÇÖZGER veya engel durumunu gösterir belge bulunmaması hâlinde,** çocuğun engelli olduğuna dair hekim raporu alınır ve İl Müdürlüğünce belirlenen uygun kuruluşa teslim edilir.
- **Acele durumlarda veya çocuğun kabulünün gecikmesinin çocuğun menfaatine aykırı olacağı hâllerde, bu maddede sayılan belgelerden darp-cebir ve bulaşıcı hastalık raporu hariç olmak üzere diğer belgelerin sonradan tamamlanacağı ve buna ilişkin sorumluluğun üstlenildiğinin kolluk kuvvetleri tarafından yazı ile beyan edilmesi hâlinde, ilk müdahale ve değerlendirme birimince çocuğun kabulü yapılabilir.**

Kolluk kuvvetleri, genellikle korunma ihtiyacı içinde olan veya suça sürüklenen çocuklara yönelik işleme ilk başlayan kurumlardan biridir. Aynı zamanda güvenlik kurumu olması sebebiyle çocuğun kimlik bilgisi ile ailesinin ikametine ilişkin daha kapsamlı ve hızlı bilgi alabilecek kurumlardandır. Kolluk kuvvetleri ile yapılacak görüşmede çocuk ile ilk kimin görüştüğü, aileye ilişkin bilgiler, çocuğun kollukla ilk karşılaştığı sırada durumu gibi bilgilerin edinilmesi gerekir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Göç İdaresi Başkanlığı İle İş Birliği Konuları

Yabancılar Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun madde 3. maddesinin, (m) bendinde refakatsiz çocuğun tanımı yapılmıştır. Buna göre refakatsiz çocuk, "Sorumlu bir kişinin etkin bakımına alınmadığı süreçte, kanunen ya da örf ve âdet gereği kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın Türkiye'ye gelen veya Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan çocuk" olarak tanımlanmaktadır.

Kanun, ilgili 66. maddesinde uluslararası koruma başvurusunda bulunan refakatsiz çocuklar hakkında uygulanacak hükümleri ortaya koymaktadır. Bu maddenin (a) bendi uyarınca, "Refakatsiz çocuklarla ilgili tüm işlemlerde çocuğun yüksek yararının gözetilmesi esastır. Başvuru alındığı andan itibaren, haklarında 03.07.2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri uygulanır." hükmü amirdir. Bu hüküm saiki ile refakatsiz çocuklar hakkında tüm işlemlerde 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu hükümleri doğrultusunda hareket edileceği net olarak belirtilmektedir.

Aynı maddenin (b) bendinde, "Fiziki görünümü ile beyan ettiği yaşı uyumlu görülmeyen yabancıların Bakanlıkça sağlık kuruluşlarında yaş tespiti yaptırılarak on sekiz yaşından küçük olduğu tespit edilenler, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüklerine teslim edilir." hükmü ihtiva edilmektedir. Buna göre, beyan ettiği yaş ile fiziki görünümü uyumlu olmayan çocukların, ilgili mevzuat hükümleri ve çocukların yüksek yararı gereğince yaş tespitinin yapılması gerektiği anlaşılmaktadır. Ancak hâli hazırda kuruluşa teslim edildikten sonra kemik yaşı tespit raporu ile 18 yaşından büyük olduğu tespit edilen Uluslararası Koruma Başvuru Sahibi Kimlik Belgesi ve Geçici Koruma Kimlik Belgesi olmayan kişilerin, adli süreçlerle ilgili iş ve işlemleri yapılmak üzere İl Göç İdaresi Müdürlüğü ile iş birliği hâlinde kolluk kuvvetlerine teslim edilmesi gerekmektedir.

İl Göç İdaresi Müdürlüğünden hizmet alan refakatsiz çocuklardan korunma ihtiyacı olduğu tespit edilenler hakkında, İl Göç İdaresi Müdürlüğünde görevli sosyal çalışma görevlileri tarafından mesleki değerlendirme raporu hazırlanarak İl Müdürlüğüne bildirilir. Bu çocuklardan suç mağduru olduğu ya da suça sürüklendiği şüphesi bulunanlar hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk kuvvetlerine suç duyurusunda bulunulur.

Göç İdaresi İl Müdürlükleri; düzenli ve düzensiz göç, uluslararası koruma, geçici koruma, insan ticaretiyle mücadele ve mağdurların korunması, vatansız kişiler ve uyum süreçlerine ilişkin iş ve işlemleri yürütmektedir. İl Müdürlükleri; yabancıların ve uluslararası koruma ve insan ticareti mağdurlarının mevzuat kapsamında tanınan haklara erişimlerinin sağlanması amacıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliği yapar. Bu bağlamda meslek elemanları, yabancı uyruklu çocuklar ve aileleri ile gerek ulusal gerekse uluslararası insan ticareti mağdurlarına ilişkin iş ve işlemler konusunda **İl Göç İdaresi Müdürlükleri ve kolluk birimleri ile iş birliği içinde çalışılmaktadır.**

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Ülkeye yasa dışı giriş yapan, ülkede yasadışı şekilde kalma veya yasal yollarla girip yasal süresi içerisinde çıkmama gibi düzensiz göç kapsamında ele alınan ve kuruluşlara yerleştirilen çocuklarla ilgili işlemler İl Göç İdaresi Müdürlükleri ile koordineli şekilde yürütülmelidir. Gerek düzensiz göç gerekse insan ticareti mağduru yabancı uyruklu çocuklarla çalışılırken, tercümanlık hizmeti sağlama, vatandaşı olduğu ülkenin Büyükelçiliği veya Konsolosluluğuna, çocuğun rızası dahilinde bilgi verme, vatandaşı olduğu ülkenin Büyükelçilik veya Konsolosluk yetkilileriyle görüşme imkânı tanımaya ilişkin iş ve işlemleri yürütme görevi İl Göç İdaresi Müdürlüklerindedir. **Yabancı uyruklu çocuk, vatandaşı olduğu veya ikamet ettiği ülkeye gönüllü olarak geri dönmek isterse İl Göç İdaresi Müdürlükleri, güvenli geri dönüşlerinin yapılmasına ilişkin iş ve işlemleri kolluk ve ilgili makamlarla koordine içinde yürütür.**

İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü ile İş Birliği Konuları

İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü tarafından, 25.04.2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 18. maddesinin uyarınca, yetkilendirilmiş Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı personeli marifeti ile kimliği bulunmayan ve korunma ihtiyacı olan çocukların tescilleri yapılarak kimlik çıkarılması sağlanır. **Kimlik çıkarılan çocukların kaldıkları kuruluşlar Merkezî Nüfus İdare Sistemi üzerinden çocukların adresleri olarak tescil edilir. Çocuğun kaldığı kuruluşun değiştiiğinin, reşit olduğunun ya da kuruluştan ayrıldığının bildirilmesi hâlinde Merkezî Nüfus İdare Sistemi adres kayıtları, ilgili Nüfus Müdürlüğüne güncellenir.** Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kuruluşlar tarafından, tedbir kararı bulunan veya diğer sosyal hizmet modellerinden yararlandırılan çocukların tıbbi, adli ya da benzeri nedenlerle ihtiyaç duyulan vukuatlı nüfus veya aile kayıt örneklerinin yazı ile talep edilmesi hâlinde, bu belgeler düzenlenerek talep eden kuruluşu gönderilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI İLE İŞ BİRLİĞİ KONULARI

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kuruluşların da risk altındaki çocuğun tespiti ve ihbarı konusunda önemli bir sorumluluğu vardır. Risk altında olduğu tespit edilen çocuk hakkında iş birliği sağlanması gerekmektedir. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kuruluşlarda eğitim alan çocuklardan suç mağduru ve/veya suça sürüklenen çocuk olma şüphesi bulunanlar, ifadelerinin sağlıklı olarak alınabilmesi ve ikincil zararların önlenmesi amacıyla şüpheliyi tespit eden personel tarafından derhal çocuğun eğitim gördüğü kuruluşun en üst idarecisine bildirilir.

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kuruluşlarda eğitim alan çocuklardan korunma ihtiyacı olanlar hakkında, çocuğun kayıtlı olduğu okulun rehberlik ve psikolojik danışma servisleri tarafından rapor hazırlanarak raporun, okul veya kuruluşun bulunduğu bölgeden sorumlu sosyal hizmet merkezine gönderilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, çocuk bakım kuruluşlarından hizmet alan çocukların okul sürecinin takibi, okul başarısı, devamsızlık durumu, toplumsal uyum süreci, akran ilişkileri gibi konularda bilgi sahibi olmak ve çocuklar hakkında belirlenen uygulama planına göre çalışmalar yürütmek için Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurumların iş birliği oldukça önemlidir. Bu kapsamda, çocuğun devam ettiği okul ya da kurslarda bulunan müdür, rehber öğretmen ve diğer öğretmenler ile görüşme yapılması önem arz etmektedir. Çocuk bakım kuruluşlarında koruma ve bakım altında olmayan çocukların da izleme ve takip süreçlerinde Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği yapılması çocuğun risk ve ihtiyaçlarını, güçlü yönlerini ve potansiyelini tespit edebilmek açısından gereklidir. **Bu kapsamda, çocuk bakım kuruluşlarında görevli meslek elemanları ve Çocuklar Güvende Ekiplerinin iş birliği çalışmaları yürütmesi önemlidir.**

Bunların yanı sıra, Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı hayat boyu öğrenme kurumlarının kuruluş, görev, yönetim, eğitim, öğretim ve işleyişi hakkındaki yöntem ve ilkeler ile diğer resmî ve özel kurum ve kuruluşlar, belediyeler, meslek kuruluşları, dernekler, vakıflar ve gönüllü kuruluşlarca

hayat boyu öğrenme kurumlarının iş birliğinde özel öğretim kurumları mevzuatı dışında açılacak kurslarda yönetim, eğitim, öğretim, üretim, rehberlik, gözetim ve denetime ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir. Bu kapsamda hayat boyu öğrenme, bireysel, toplumsal ve istihdam ile ilgili bir yaklaşımla bireyin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmek amacıyla örgün eğitimin dışında hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmıştır. **MEB'e bağlı hayat boyu öğrenme faaliyetlerini düzenleyen Halk Eğitimi Merkezi, Olgunlaşma Enstitüsünü ve Açık Öğretim Okullarını kapsayan hayat boyu öğrenme kurumları ile iş birliği yapılarak çocuk bakım kuruluşlarından hizmet alan çocukların faydalandırılması önem arz etmektedir.** Bu kurumlardan faydalanacak olan uluslararası

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

göç kapsamında ölkemize gelen ve kalış süresi içerisinde kendilerine 04.04.2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında yabancı kimlik numarası verilmeyenler, **Halk Eğitimi Merkezlerinde uygulanan programdan yararlanmak için pasaport veya kimlik belgelerinin Türkçe tercümesine göre, kimlik belgesi olmayanların ise beyan esasına göre valilik onayı ile kayıt yaptırabilmektedir.**

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

SAĞLIK BAKANLIĞI İLE İŞ BİRLİĞİ KONULARI

Korunma ihtiyacı olduğu tespit edilen çocuklar hakkında İl Sağlık Müdürlüğünce, darp-cebir raporu ve bulaşıcı hastalık olup olmadığına dair hekim raporu düzenlenmesi sağlanır. Bulaşıcı hastalığı bulunan çocuklar hakkında 24.12.2006 tarihli ve 26386 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik’in 14. maddesinin 4. fıkrasına göre işlem yapılır.

Sağlık Bakanlığı’na bağlı merkezlere başvuran çocuklardan, korunma ihtiyacı olduğu veya bir suçun mağduru olduğu ya da suça sürüklendiği şüphesi bulunanlar hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk kuvvetlerine suç duyurusunda bulunulur.

Bu çocuklar hakkında hastane sosyal hizmet birimince 16.02.2011 tarihli ve 7465 sayılı Sağlık Bakanlığı Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulama Yönergesinin 9. maddesinin 2. fıkrasının (e) ve (ğ) bentlerine göre hasta görüşme formu ve sosyal inceleme raporu hazırlanır ve hazırlanan evraklar hastanenin bulunduğu bölgeden sorumlu sosyal hizmet merkezine gönderilir.

Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik’in 14. maddesinin 4. fıkrasında ise "Bakım tedbiri kararı verilen çocukların kolluk kuvvetlerince Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna teslim edileceği hâllerde, çocuğun ilk sağlık kontrolü yapıldıktan sonra teslimi sağlanır. Bulaşıcı hastalığı olan çocukların tedavisi Sağlık Bakanlığınca gerçekleştirilir. Bu durumdaki çocuklar hakkında derhâl sağlık tedbiri alınması için mahkeme veya çocuk hâkimine başvurulur." ibaresi ile bulaşıcı hastalık raporlarının sonucuna göre hareket edileceği açıkça belirtilmektedir.

Sağlık Bakanlığına bağlı hastaneler/kurumlar bünyesinde kurulan Çocuk İzlem Merkezlerinde (ÇİM) Cumhuriyet Savcısının emir ve talimatları doğrultusunda olay hakkında istismar şüphesi olan çocukla görüşme yapılır. İstismar mağduru çocuklarla, soruşturma amacıyla yapılan görüşme sonucu elde edilen bilgiler doğrultusunda, çocuğun "korunma ihtiyacı olan çocuk" olarak tanımlanması durumunda çocuk, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne havale edilir. Sosyal Hizmet Merkezi veya ÇOKİM’de çalışan meslek elemanları tarafından çocuk değerlendirilir. Bu noktadan sonra çocukla ilk görüşmeyi yapan profesyonel ile görüşme ve/veya raporlarına ulaşma gerekliliği de doğabilmektedir. Bu kapsamda, çocukla ilgili elde edilen bilgilerin ekiple paylaşılması ve çocuğun dosyasında bulundurulması oldukça önemlidir.

Bunun yanı sıra, alkol ve madde kullanım bozukluğu olan çocukların tedavi ve takip süreçleri için **Sağlık Bakanlığına bağlı bünyesinde ayakta yada yataklı tedavi hizmeti sunan Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri (ÇEMATEM) ya da ÇEMATEM’lerin bulunmadığı illerde 18 yaş ve üzeri kişilere hizmet sunan Alkol Ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri (AMATEM) ile iş birliği sağlanması gerekmektedir.** Bu kuruluşlarda psikoterapiler, danışmanlık hizmetleri, eğitimler, el sanatları, sportif faaliyetler vb. gerçekleştirilerek tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri sunulmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIğI İLE İŞ BİRLİğİ KONULARI

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kuruluşlardan hizmet alan çocukların ve engellilerin gençlik ve spor faaliyetlerden yararlandırılmasına ilişkin 18.05.2012 tarihinde iş birliği protokolü imzalanmıştır. **Protokolün amacı, ASHB'den hizmet alan çocuk ve engellilerin sosyal hayata daha aktif katılımlarını sağlamak ve yüksek kalitede oyun, spor ve fiziksel etkinliklere erişimlerini artırmak; kuruluşların oyun, beden eğitimi, spor ve fiziksel etkinlikler açısından kapasitesinin artırılmasıyla spor ve toplum ile bağlantısını güçlendirmek, çocuk ve gençlerin özgüvenlerini artırmak ve sportif başarıyı arttırmaktır.** Bu kapsamda Gençlik ve Spor Bakanlığının yükümlölükleri:

- Koruma ve bakım altındaki çocukların hangi spor dalına elveriŐli olduğunu uzmanlarca tarama yapılması suretiyle belirlemek,
- Kuruluşlara gerekli eğitici personel (monitör, antrenör, hakem vb.) görevlendirmek,
- Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenecek olan gençlik ve spor etkinlikleri ile organizasyonlara imkânlar ölçüsünde malzeme, tesis, araç-gereç ve personel desteği vermek,
- Federasyonlar aracılığıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kuruluşlar bünyesinde gençlik ve spor etkinlikleri planlamak; yarışma ve turnuvalar düzenlemek,
- Gençlik kampları için kurum bakımında olan çocuklara kontenjan sağlamak,
- Çocuk bakım kuruluşlarından hizmet alan çocukların, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı kamplardan, sosyal ve sportif tesisler ile gençlik merkezlerinden ve diğer tüm imkânlarından öncelikle yararlanmasını sağlamak,
- Çocuk bakım kuruluşlarından hizmet alan çocukların, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından düzenlenen "Gençlik Liderlik Programı", "Uluslararası Gençlik DeđiŐim Programları" gibi programlardan yararlanmasını sağlamak olarak belirlenmiŐtir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI İLE İŞ BİRLİĞİ KONULARI

Herkese eşit fırsatlar ve yüksek yaşam standartları sunabilecek, güvenli, adaletli, özgür ve uyumlu bir toplum oluşturmak amacıyla sivil toplum kuruluşları da sosyal politikaların şekillenmesinde ve hizmet sunumunda önemli bir role sahiptir. Sivil toplumu teşkil eden sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, uluslararası ve bölgesel kuruluşlar ve özel sektör temsilcileri; özellikle dezavantajlı grupların refah düzeyini artırmak için önemli çalışmalarda bulunmaktadır. Sivil toplum ve kamu iş birliğinin geliştirilmesine yönelik; sosyal yardımlaşma faaliyetlerinden psiko-sosyal desteğe, şiddetle mücadele eden engellilere dair bilinç düzeyinin artırılmasına, afetle mücadele eden çevre koruma projelerine kadar birçok farklı alanda çalışmalar yürütülmektedir (Sosyal Sektörde STK'larda Nitelikli Hizmet Sunumunun Artırılması Rehberi, 2023).

2019-2023 yıllarını kapsayan On Birinci Kalkınma Planı; sivil toplum bilincinin gelişmesi, örgütlü sivil toplumun güçlenmesi, STK'ların saydamlık ve hesap verebilirlik ilkelerine uygun bir yapıya kavuşarak devletin karar alma süreçlerine etkin katılımının sağlanmasını hedeflemektedir. Sivil toplum kuruluşları, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının mevcut hizmetleri kapsamında tespit ettikleri ihtiyaç ve talepleri ileterek sosyal hizmet ve sosyal yardım modellerinin ihtiyaçları karşılayacak şekilde geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, ASHB ile sivil toplum kuruluşları arasında protokol, proje, faaliyet bazlı iş birliği çalışmaları yürütülmektedir (ASHB, 2022).

Bu kapsamda; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile sivil toplum iş birliğinin artırılarak ve güçlendirilerek kapsayıcı ve bütüncül sosyal politikalar geliştirmek amacıyla ASHB Strateji Geliştirme Başkanlığı koordinasyonunda Sivil Toplumla İş Birliği ve Proje Daire Başkanlığı kurulmuştur.

Bunun yanı sıra, ASHB tarafından sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, uluslararası kuruluşlar, özel sektör ve ilgili tüm paydaşları dahil edecek şekilde iş birliği ve koordinasyonu güçlendirmek, istişare mekanizmasını geliştirmek, sosyal politikaları değerlendirmek, proje geliştirmek ve uygulamak amacıyla **“Sosyal Taraflarla İş Birliği Kurulu”** oluşturulmuştur. Bu gelişmelere ek olarak, 2021 yılında, Bakanlık – sivil toplum iş birliği mekanizmalarının harekete geçirilmesini sağlayacak Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve Eylem Planı'nın hazırlanması sürecinde, sivil toplum kuruluşlarının aktif bir paydaş olarak katıldığı ve elde edilen niteliksel ve niceliksel bulgulara katkı sunduğu faaliyetler gerçekleştirilmiştir (ASHB, 2022).

“

Bu amaçlar kapsamında, ilgili paydaşların katılımı ile 2021 yılında **“Sivil Toplum Buluşmaları”** başlatılmıştır. Bu kapsamda, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının görev ve sorumluluk alanlarında çalışmalar yapan 215 sivil toplum temsilcisinin katılımıyla “kadın, çocuk, göç ve insani yardım, engelli ve yaşlı, şehit yakınları ve gaziler” temalarında Ankara, İstanbul, Hatay ve Batman'da ulusal düzeyde 5 farklı **“Sivil Toplum Buluşmaları”** gerçekleştirilmiştir (ASHB, 2022).

”

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Bakanlık nezdinde makro düzeyde yürütölen bu çalışmaların yanı sıra sivil toplum kuruluşları ile yerel düzeyde de çalışmalar yürütölmektedir. Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in 35. maddesi gereğince **Sivil Toplum Kuruluşları ile iş birliği ve gönüllü hizmetlere ilişkin hususlar belirtilmektedir. Buna göre, "Sosyal hizmetlere ilişkin faaliyetler Devletin denetim ve gözetiminde sivil toplum kuruluşları ile halkın gönüllü katkı ve katılımı da sağlanarak bir bütönlük içinde yürütölür.** Bakım ve koruma altındaki çocukların psiko-sosyal ihtiyaçları, sosyal yaşam etkinlikleri, eğitim, sağlık ve diğer ihtiyaçları gibi hayata hazırlanmalarına yönelik çalışmalara gönüllü olarak katkıda bulunmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler/kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin talepleri, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne gerekli araştırma ve değerlendirme yapıldıktan sonra mülki idare amirinin onayı alınmak sureti ile gerçekleştirilir. Talebi uygun bulunanlar gönüllü olarak kabul edilir."

İş birliği ile yürütölen tüm faaliyetlerin; mahremiyet, gizlilik ve kişisel verilerin korunması ilkeleri ile çocuğun üstün yararı gözetilerek uygun şekilde yürütölmesi esastır. Bakanlığın yapacağı çalışmalarda, gerçek ve tüzel kişiler ile yapılan iş birlikleri ve gönüllü faaliyetlerin faydalanılması ve süreçleri takip edebilmesi amacıyla Bakanlığın bilişim sistemlerine işlenmesi gerekmektedir. Gönüllü hizmetlerin tamamı Bakanlık tarafından belirlenecek usul ve esaslar kapsamında yürütölmektedir. Sivil toplum kuruluşlarıyla yapılacak iş birliği ve ortak projelerde, talep edilmesi hâlinde, fayda analizini ve mesleki değerlendirmeleri rapor hâlinde İl Müdürlüğüne sunmak İl Değerlendirme Kurulunun görevleri arasındadır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İŞ BİRLİĞİ VE KOORDİNASYON SÜRECİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Çocuk koruma ve refah sistemi içerisinde çocukların korunmasına yönelik her kurumun ayrı görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. Öte yandan, çocuk koruma alanı, çocuğun bütüncül olarak değerlendirilmesi gereken bir alandır. Bunun için de görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinde diğer kurum ve kuruluşlarla sorumluluk paylaşımı içinde çok boyutlu çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle bütüncül (holistik) bir bakış açısıyla, çocukla ilgili hizmet veren kurumların ekiple çalışma bilinci içinde iş birliği yapması gerekmektedir. **Çocukların refahını ve korunmasını sağlamakla yükümlü olan bu kurumlar, etkili ve sürdürülebilir çalışmalar için çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarına yönelik koordineli olarak çalışmalıdır. Bu hususta, çocuk koruma alanında çalışan tüm kurumlar, birbirlerinin sunduğu hizmetleri bilmeli, takip etmeli ve iş birliğini artırmak ve iyileştirmek için çalışmalıdır.**

Bu süreçte, her çocuğun ihtiyaçları ve potansiyeli farklı olduğundan uygulanması gereken müdahale planları da farklılık göstermektedir. Bu nedenle, koordinasyon ve iş birliğine ilişkin her vakada aynı sonucu verecek bir formülasyon olmasa da paydaş kurumlarla yürütülecek iş birliği ve koordinasyonun çerçevesi mevzuat hükümlerince çizilmektedir.

Bu derste bahsi geçen mevzuat hükümlerinin yanı sıra, kurumlar arası iş birliği sürecinde farklı alanlardan profesyonellerin birlikte çalışmasıyla çocuk ve aileye ilişkin ihtiyaçların belirlenmesi ve bunlara yönelik çözüm stratejilerinin geliştirilmesi ve uygulanması için dikkat edilmesi gereken hususlar mevcuttur.

Öncelikle tüm paydaşların görev ve sorumlulukları hususunda bilgi ve farkındalık sahibi olması gerekmektedir. Son derece hassas olan çocuk koruma alanında, tüm aktörlerin çocuğun üstün yararını amaç edinerek profesyonel çalışma bilincine erişmiş olması önem arz etmektedir. Uygulama sürecinde ortaya çıkabilecek sorun ve karmaşalar noktasında çözüm odaklı olunmalı ve her hususta çocuğun esenliği ön planda tutulmalıdır. Bu süreçte gizlilik ilkesine ve etik değerlere riayet edilerek hareket edilmesi en önemli hususlardan birisi olmalıdır. Bunun yanı sıra, çocuk koruma alanında çalışan tüm profesyonellerin, karşılıklı güven ilişkisi içerisinde açık iletişim kurabilmesi ve iletişim becerilerine sahip olması önemlidir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- **Kolluk Kuvvetleri ile İş Birliği Konuları**
- **Göç İdaresi Başkanlığı ile İş Birliği Konuları**
- **İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü ile İş Birliği Konuları**
- **Millî Eğitim Bakanlığı ile İş Birliği Konuları**
- **Sağlık Bakanlığı ile İş Birliği Konuları**
- **Gençlik ve Spor Bakanlığı İş Birliği Konuları**
- **Sivil Toplum Kuruluşları ile İş Birliği Konuları**
- **İş Birliği ve Koordinasyon Sürecinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar**

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

NELER ÖĞRENDİK?

- Çocuk Çocuk koruma alanında, bütüncül bakış açısıyla çocuğun değerlendirilmesi; farklı kurum ve kuruluşların iş birliğinde ve ekip çalışması ile çocuğa yönelik hizmetlerin sağlanması gerekmektedir. Çocuk ve ailelere yönelik çalışan kurumlar, çocukların korunması konusunda önemli bir rol üstlenmektedir.
- Çocukların refahını ve korunmasını sağlamakla yükümlü olan bu kurumlar, etkili ve sürdürülebilir çalışmalar için çocukların ve ailelerin ihtiyaçlarına yönelik koordineli olarak çalışmalıdır.
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği verilen koruyucu ve destekleyici tedbir kararlarının uygulanması, ilgili kurumlar arasındaki iş birliği ve koordinasyonu gerektirmektedir. Bu tedbirlerin yerine getirilmesinde koordinasyonun Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca sağlanacağı Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik ile hükme bağlanmıştır. Bu bağlamda Merkezî, İl ve İlçe Koordinasyon Kurulları oluşturulmuştur.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başkanlığında yürütülecek toplantılar, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşar Yardımcıları, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü ile Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürünün katılımı ile gerek görülen hâllerde düzenlenerek gündeme alınan konular görüşülür. İlgili özel veya kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının konulara ilişkin görüşleri alınabileceği gibi temsilcileri de toplantıya çağrılabilir.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumlar arasında bağlantı, uyum, düzen sağlama ve eşgüdüm hâlinde; kanunda yazılı tedbirlerle işlerlik kazandırmak ve uygulanmasını sağlamak üzere temel ilkeler ve ihtiyaçlar belirlenerek ilgili kurum ve kuruluşlara iletilir, gerekli tedbirlerin alınması sağlanır.
- İllerde koordinasyonun sekretarya hizmetleri Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İl Müdürlüğü tarafından yürütülür. Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumların koordinasyonunu sağlamak amacıyla oluşturulan il koordinasyon toplantıları iki ayda bir olmak üzere yılda altı kez gerçekleştirilir.
- İlçelerde koordinasyon toplantıları ise koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumların koordinasyonu sağlamak amacı ile aynı hükümler doğrultusunda Kaymakamlıkça düzenlenir.
- Sosyal inceleme süreçlerinde incelemenin çocuğun ya da personelin can güvenliği açısından risk oluşturduğunun değerlendirilmesi hâlinde, inceleme sürecine eşlik edilerek güvenli ortamın sağlanması hususunda mülki idare amirinden kolluk görevlendirilmesi talep edilebilir.
- Acele durumlarda veya çocuğun kabulünün gecikmesinin çocuğun menfaatine aykırı olacağı hâllerde, bu maddede sayılan belgelerden darp-cebir ve bulaşıcı hastalık raporu hariç olmak üzere diğer belgelerin sonradan tamamlanacağı ve buna ilişkin sorumluluğun üstlenildiğinin kolluk kuvvetleri tarafından yazı ile beyan edilmesi hâlinde, ilk müdahale ve değerlendirme birimince çocuğun kabulü yapılabilir.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- İl Göç İdaresi Müdürlüğünden hizmet alan refakatsiz çocuklardan korunma ihtiyacı olduğu tespit edilenler hakkında, İl Göç İdaresi Müdürlüğünde görevli sosyal çalışma görevlileri tarafından mesleki değerlendirme raporu hazırlanarak İl Müdürlüğüne bildirilir.
- Yabancı uyruklu çocuk, vatandaşı olduğu veya ikamet ettiği ülkeye gönüllü olarak geri dönmek isterse İl Göç İdaresi Müdürlükleri, güvenli geri dönüşlerinin yapılmasına ilişkin iş ve işlemleri kolluk ve ilgili makamlarla koordine içinde yürütür.
- Kimlik çıkarılan çocukların kaldıkları kuruluşlar Merkezî Nüfus İdare Sistemi üzerinden çocukların adresleri olarak tescil edilir. Çocuğun kaldığı kuruluşun değiştiiğinin, reşit olduğunun ya da kuruluştan ayrıldığının bildirilmesi hâlinde Merkezî Nüfus İdare Sistemi adres kayıtları, ilgili Nüfus Müdürlüğüne güncellenir.
- MEB'e bağlı bağlı hayat boyu öğrenme faaliyetlerini düzenleyen Halk Eğitimi Merkezini, Olgunlaşma Enstitüsünü ve Açık Öğretim Okullarını kapsayan hayat boyu öğrenme kurumları ile iş birliği yapılarak çocuk bakım kuruluşlarından hizmet alan çocukların faydalandırılması önem arz etmektedir.
- Sağlık Bakanlığına bağlı merkezlere başvuran çocuklardan korunma ihtiyacı olduğu, bir suçun mağduru olduğu ya da suça sürüklendiği şüphesi bulunanlar hakkında Cumhuriyet Başsavcılığına veya kolluk kuvvetlerine suç duyurusunda bulunulur.
- Alkol ve madde kullanım bozukluğu olan çocukların tedavi ve takip süreçleri için Sağlık Bakanlığına bağlı, bünyesinde ayakta ya da yataklı tedavi hizmeti sunan Çocuk ve Ergen Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri (ÇEMATEM) ya da ÇEMATEM'lerin bulunmadığı illerde 18 yaşı ve üzeri kişilere hizmet sunan Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri (AMATEM) ile iş birliği sağlanması gerekmektedir.
- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı kuruluşlardan hizmet alan çocukların ve engellilerin gençlik ve spor faaliyetlerden yararlandırılmasına ilişkin iş birliği protokolü imzalanmıştır. Protokolün amacı ASHB'den hizmet alan çocuk ve engellilerin sosyal hayata daha aktif katılımlarını sağlamak ve yüksek kalitede oyun, spor ve fiziksel etkinliklere erişimlerini artırmak, kuruluşların oyun, beden eğitimi, spor ve fiziksel etkinlikler açısından kapasitelerinin artırılmasıyla kuruluşların, spor ve toplum ile bağlantısını güçlendirmek, çocuk ve gençlerin özgüvenlerini artırmak ve sportif başarıyı artırmaktır.

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

SORULAR

- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na göre, adli merciler, korunma ihtiyacı olan çocuğu hangi kuruma bildirmekle yükümlüdür?
 - Çocuk Mahkemesine
 - En yakın polis karakoluna
 - Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerine
 - Cumhuriyet Başsavcılığına
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na göre Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı ne kadar süre içinde yapar?
 - 48 saat
 - 5 gün
 - Derhâl
 - 3 gün
- Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin uygulanmasına yönelik sorumlu bakanlıklar ile yapılan eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?
 - Danışmanlık Tedbiri-Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
 - Eğitim Tedbiri-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
 - Barınma Tedbiri-Adalet Bakanlığı
 - Sağlık Tedbiri-Sağlık Bakanlığı
- Sosyal hizmetlere ilişkin faaliyetler, devletin denetim ve gözetiminde sivil toplum kuruluşları ile halkın gönüllü katkı ve katılımı da sağlanarak bir bütünlük içinde yürütülür. Bakım ve koruma altındaki çocukların psiko-sosyal ihtiyaçları, sosyal yaşam etkinlikleri, eğitim, sağlık ve diğer ihtiyaçları gibi hayata hazırlanmalarına yönelik çalışmalara gönüllü olarak katkıda bulunmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler/kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin talepleri, gerekli araştırma ve değerlendirme yapıldıktan sonra gerçekleştirilir.

Yukarıda boşluk bırakılan yerleri aşağdakilerden hangisi en doğru şekilde tamamlamaktadır?

- İl Müdürlüğüne
- Kuruluş Müdürünce
- Mülki İdare Amirince
- Çocuk Mahkemesince

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

5. Korunma İhtiyacı olan çocuğa yönelik iş ve işlemlerde kolluk kuvvetleri ile iş birliği yapılan hususlarda aşağıdakilerden hangisi kolluk kuvvetinin görevlerinden değildir?
- İlk İlk müdahale ve değerlendirme birimine getirilen çocuklar hakkında darp-cebir ve bulaşıcı hastalık raporu alır.
 - Bulutnu olan ve kimlik tescili bulunmayan çocuklar hakkında; olay tutanağı, çocuğun ailesinin bulunamadığına dair aile araştırma tutanağı ve isimlendirme tutanağı hazırlar.
 - Çocuğun bir suçta sürüklendiğinin belirlenmesi veya iddia edilmesi hâlinde, Cumhuriyet Savcılığından yapılacak işlemler hakkında talimat alır.
 - Korunma ihtiyacı olan çocuk hakkında; hizmet modelinin belirlenmesi için gerekli görüşme, inceleme ve araştırmaları yaparak bunları mahkemeye sunar.
6. Refakatsiz çocuklara yönelik yürütölen iş ve işlemlerde İl Göç İdaresi Müdürlükleri ile iş birliği yapılmaktadır. Buna göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
- Düzensiz göç kapsamında ele alınan ve kuruluşlara yerleştirilen çocuklarla ilgili işlemler İl Göç İdaresi Müdürlükleri ile koordineli şekilde yürütölmelidir.
 - Gerek düzensiz göç gerekse insan ticareti mağduru yabancı uyruklu çocuklarla çalışırken tercümanlık hizmeti sağlama, vatandaşı olduğu ölkenin büyükelçiliği veya konsolosluğuna, çocuğun rızası dâhilinde bilgi verme, vatandaşı olduğu ölkenin Büyökelçilik veya Konsolosluk yetkilileriyle görüşme imkânı tanımaya ilişkin iş ve işlemleri yürütme görevi İl Göç İdaresi Müdürlüklerindedir.
 - Yabancı uyruklu çocuk, vatandaşı olduğu veya ikamet ettiği öлкеye gönüllü olarak geri dönmek isterse İl Göç İdaresi Müdürlükleri, güvenli geri dönüşlerinin yapılmasına ilişkin iş ve işlemleri kolluk ve ilgili makamlarla koordine içinde yürütür.
 - Çocuk bakım kuruluşlarında koruma ve bakım altında olan yabancı uyruklu çocukların nakilleri yalnızca Göç İdaresi Başkanlığının belirlediği illere yapılabilir.
7. Sağlık Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastaneler/kurumlar bünyesinde kurulan'de/da Cumhuriyet Savcısının emir ve talimatları doğrultusunda olay hakkında istismar şüphesi olan çocukla görüşme yapılır. İstismar mağduru çocuklarla soruşturma amacıyla yapılan görüşme sonucu elde edilen bilgiler doğrultusunda çocuğun, "korunma ihtiyacı olan çocuk" olarak tanımlanması durumunda çocuk, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne havale edilir.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- Adli Görüşme Odaları (AGO)
- Çocuk Klinikleri
- Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM)
- Gözlem Odası

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

8. Koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumların koordinasyonunu sağlamak amacıyla oluşturulan il koordinasyon toplantıları ne kadar süre ile düzenlenmektedir?
- Yılda bir
 - Her ay
 - İki ayda bir
 - Üç ayda bir

9. İlgili mevzuat gereği İl Müdürlüğü, kendisine bildiri yapılan çocuklar hakkında her türlü araştırma yapılar, yapılan araştırmalar sonucunda çocuk hakkında uygulanacak hizmetin belirlenmesi ve değiştirilmesi ise tarafından karara bağlanır.

Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- İl Değerlendirme Kurulu
 - Sosyal servis
 - İl Müdürü
 - Çocuk Hâkimi
10. Refakatsiz bir çocuk, çocuk bakım kuruluşlarında koruma ve bakım altına alındığında, aşağıda yer alan hukuki düzenlemelerden öncelikli olarak hangisine göre hareket edilmesi gerekmektedir?
- Refakatsiz Çocuklar Kanunu
 - Çocuk Koruma Kanunu
 - Türk Medeni Kanun
 - Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun

- Çocuk mahkemesi, asliye ceza mahkemesi ile sulh ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlar bakımından, suça sürüklenen çocuklar hakkında açılacak davalara bakar.
- Atamalarda istekli olanlara ve daha önce bu görevlerde bulunmuş olanlara öncelik tanınmaktadır.
- Cumhuriyet Başsavcılıklarında bir çocuk bürosu kurulur.

11. Yukarıdakilerden hangileri Çocuk Koruma Kanuna göre çocuk mahkemelerin görevlerindedir?
- I ve II
 - Yalnız III
 - I ve III
 - I, II ve III

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

- 12.** Sosyal hizmetlere ilişkin faaliyetler, devletin denetim ve gözetiminde, sivil toplum kuruluşları ile halkın gönüllü katkı ve katılımı da sağlanarak bir bütünlük içinde yürütülür. Bakım ve koruma altındaki çocukların psiko-sosyal ihtiyaçları, sosyal yaşam etkinlikleri, eğitim, sağlık ve diğer ihtiyaçları gibi hayata hazırlanmalarına yönelik çalışmalara gönüllü olarak katkıda bulunmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler/kuruluşlar ve sivil toplum örgütlerinin talepleri, İl Müdürlüğünce gerekli araştırma ve değerlendirme yapıldıktan sonra nereden onay alınmak sureti ile gerçekleştirilir?
- Mülki İdare Amirinden
 - İl Müdürlüğünden
 - Cumhuriyet Savcısından
 - Çocuk Mahkemesinden
- 13.** Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı personeli marifeti ile kimliği bulunmayan ve korunma ihtiyacı olan çocukların tescilleri yapılarak kimlik çıkarılması sağlanır. Kimlik çıkarılan çocukların kaldıkları kuruluşlar üzerinden çocukların adresleri olarak tescil edilir.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- Merkezî Nüfus İdare Sistemi
- BelgeNet
- Aile Bilgi Sistemi
- GöçNet

- 14.** MEB'e bağlı Halk Eğitimi Merkezi, Olgunlaşma Enstitüsünü ve Açık Öğretim Okullarını kapsayan, bireysel, toplumsal ve istihdam ile ilgili bir yaklaşımla bireyin bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmek amacıyla örgün eğitimin dışında hayatı boyunca katıldığı her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmıştır.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- Eğitim Programı
- Çocuk Gelişim Programı
- Hayat Boyu Öğrenme
- Sürekli Eğitim

- 15.** Alkol ve madde kullanım bozukluğu olan çocuk ve ergenlerin tedavi ve takip süreçleri için Sağlık Bakanlığına bağlı, bünyesinde ayakta ya da yataklı tedavi hizmeti sunan merkez aşağıdakilerden hangisidir?

- AMATEM
- ÇEMATEM
- ÇİM
- ÇODEM

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

16. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile hangi bakanlık arasında, ASHB'ye bağlı kuruluşlardan hizmet alan çocukların ve engellilerin gençlik ve spor faaliyetlerden yararlandırılmasına ilişkin iş birliği protokolü imzalanarak çocuk ve engellilerin sosyal hayata daha aktif katılımlarını sağlamak ve yüksek kalitede oyun, spor ve fiziksel etkinliklere erişimlerini artırmak; kuruluşların oyun, beden eğitimi, spor ve fiziksel etkinlikler açısından kapasitesinin artırılmasıyla kuruluşun, spor ve toplum ile bağlantısını güçlendirmek amaçlanmıştır?

- Sağlık Bakanlığı
- Adalet Bakanlığı
- Gençlik ve Spor Bakanlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı

17. ÇÖZGER'de belirtilen özel gereksinim düzeyinin ileri düzeyde ÖGV, çok ileri düzeyde ÖGV, belirgin özel gereksinimi vardır (BÖGV) veya özel koşul gereksinimi vardır (ÖKGV) olması durumunda çocuk, öncelikle çocuğun özel gereksinimine uygun olarak, teslim edilir.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- İl Müdürlüğüne belirlenen kuruluşa
- Sağlık Kuruluşuna
- ÇİM'e
- ÇEMATEM'e

18. Suça sürüklenen çocuğun tutuklanmayarak serbest bırakılması hâlinde, alınarak çocuğun yasal temsilcisine teslimi sağlanır.

Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- Mülki idare amirden onay
- Cumhuriyet Savcısının talimatı
- ASH İl müdürlüğünden resmî yazı
- Aileden dilekçe

19. Suç mağduru olduğu tespit edilen çocuğun maruz kaldığı suçun birlikte ikamet ettiği bireyler tarafından işlenmiş olması ve/veya çocuğun aileye teslimi durumunda mağduriyetinin devam edebileceğinin Cumhuriyet Savcılığınca değerlendirilmesi hâlinde, Cumhuriyet Savcısının talimatıyla kolluk tarafından nereye teslimi sağlanır?

- Sağlık Kuruluşuna
- ÇOKİM'e
- Çocuk Mahkemesine
- Aile yakınına

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

20. Çocuklar hakkında koruyucu ve destekleyici tedbir kararı; çocuğun anası, babası, vasisi, bakım ve gözetiminden sorumlu kimse, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve istemi üzerine veya re'sen çocuk hâkimi tarafından alınabilir.

Yukarıda boşluk bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- Cumhuriyet Savcısının
- Çocuk doktorunun
- Çocuğun öğretmenin
- İl Müdürünün

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

KAYNAKLAR

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2021). *Çocuk Politikaları Serisi/2 – Çocuk Hakları ve Türkiye Uygulaması – 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı Özel Yayını, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü.*

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2022). *Sivil Toplum Vizyon Belgesi ve Eylem Planı 2022-2023.*

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. (2013). *Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2013-2017.*

Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezî Başkanlığı Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik. (2004, 14 Ocak). Resmi Gazete (Sayı: 25346). Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. (1989).

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ulusal ilk rapor. (1999). Ankara: T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Yayını.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun. (1994, 11 Aralık). Resmî Gazete (Sayı: 2213).

Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun. 2001, 1 Aralık). Resmî Gazete (Sayı: 24305).

Çocuk Koruma Hizmetleri Planlama ve Çocuk Bakım Kuruluşlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik. (2022, 6 Eylül). Resmî Gazete (Sayı: 31945).

Çocuk Koruma Kanunu. (2005, 15 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 25876).

Çocuk Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usûl ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. (2006, 23 Aralık). Resmî Gazete (Sayı: 26386).

Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik (2006, 24 Aralık) Resmî Gazete (Sayı: 26386).

Çocukların Korunması ve Ülkelerarası Evlat Edinme Konusunda İşbirliğine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun. (2004, 19 Nisan). Resmî Gazete (Sayı: 25438).

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

İş Kanunu. (2003, 10 Haziran). Resmî Gazete (Sayı: 25134).

Korunmaya Muhtaç Çocukların İşe Yerleştirilmesine İlişkin Tüzük. (1995, 2 Mart). Resmi Gazete (Sayı: 22218). Korumaya Aile Yönetmeliği. (2012, 14 Aralık). Resmî Gazete (Sayı: 28497).

Sosyal Hizmetler Kanunu. (1983, 27 Mart). Resmi Gazete (Sayı: 18059). T. C. Anayasası (1982, 9 Kasım). Resmî Gazete (Sayı: 17863).

Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik (2015, 3 Mart). Resmî Gazete (Sayı: 29284).

Sosyal Sektörde STK'larda Nitelikli Hizmet Sunumunun Artırılması Rehberi.

<https://aile.gov.tr/media/100063/sosyal-sektorde-stk-larda-nitelikli-hizmet-sunumunun-artirilmasi-rehberi.pdf>; Erişim: 26.08.2023.

Türk Medeni Kanunu. (2001, 8 Aralık). Resmî Gazete (Sayı: 24607).

“Bu yayın, Avrupa Birliği’nin maddi desteği ile oluşturulmuştur ve sũrdũrũlmektedir. İçerik tamamıyla WEglobal Danışmanlık A.ř sorumluluğu altındadır ve Avrupa Birliği’nin gũrũřlerini yansıtmac zorunda değildir.”